

BIỆN PHÁP QUẢN LÝ GIÁO DỤC PHẨM CHẤT TRÁCH NHIỆM CHO HỌC SINH TRƯỜNG TIỂU HỌC THEO TIẾP CẬN CÙNG THAM GIA

Tăng Thị Thu Hằng
Cán bộ trường đội Lê Hồng Phong

Tóm tắt: Giáo dục phẩm chất trách nhiệm cho học sinh là một nội dung quan trọng trong giáo dục nhà trường tiểu học nhằm đáp ứng mục tiêu chương trình giáo dục phổ thông 2018. Tiếp cận cùng tham gia là cách thức quản lý nhà trường hiện đại. Trong nghiên cứu này đã đề xuất một số biện pháp quản lý giáo dục phẩm chất trách nhiệm cho học sinh trường tiểu học theo tiếp cận cùng tham gia.

Từ khóa: Quản lý, giáo dục, phẩm chất trách nhiệm, tiếp cận cùng tham gia

MEASURES FOR MANAGING EDUCATIONAL QUALITY RESPONSIBILITY FOR PRIMARY SCHOOL STUDENTS BASED ON A COLLABORATIVE APPROACH

Tang Thi Thu Hang
Official at Le Hong Phong School

Abstract: Educating students about responsible qualities is an important content in primary school education to meet the goals of the 2018 general education program. A participatory approach is a modern way of school management. In this study, we have proposed a number of measures to manage quality and responsibility education for elementary school students according to a participatory approach.

Keywords: Management, education, responsible qualities, participatory approach

Nhận bài: 05/11/2024

Phản biện: 26/11/2024

Duyệt đăng: 02/12/2024

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Giáo dục phẩm chất trách nhiệm cho học sinh tiểu học theo tiếp cận cùng tham gia có ý nghĩa rất lớn trong việc hình thành và phát triển phẩm chất này từ những năm đầu đời cho học sinh. Khi học sinh có phẩm chất trách nhiệm không chỉ giúp học sinh hiểu được trách nhiệm đối với bản thân, gia đình, cộng đồng mà còn giúp các em nhận thức được vai trò của mình trong môi trường học tập và xã hội.

Tiếp cận cùng tham gia trong quản lý giáo dục và quản lý nhà trường tạo ra văn hóa nhà trường với hệ sinh thái nhân văn và thiết lập mối quan hệ tập thể trong nhà trường, quan hệ hợp tác và tham gia giữa nhà trường và cộng đồng.

Quản lý giáo dục phẩm chất trách nhiệm cho học sinh trường tiểu học theo tiếp cận cùng gia là sự phối hợp thống nhất giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng và là phương thức quản lý hiện đại phù hợp với xu thế tự chủ của nhà trường trong bối cảnh hiện nay. Để nâng cao chất lượng quản lý giáo dục phẩm chất trách nhiệm cho học sinh theo tiếp cận cùng tham gia cần có một hệ thống biện pháp khoa học.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Tổ chức tuyên truyền nâng cao nhận thức cho các lực lượng giáo dục và học sinh về ý nghĩa của giáo dục phẩm chất trách nhiệm theo tiếp cận cùng tham gia

Thực hiện biện pháp này giúp cho các thành viên có cơ hội học hỏi, phát triển nhận thức lý luận về giáo dục phẩm chất trách nhiệm và kỹ năng hợp tác, tham gia giáo dục phẩm chất trách nhiệm cho học sinh. Tạo thuận lợi cho việc áp dụng giáo dục phẩm chất trách nhiệm theo tiếp cận cùng tham gia trong nhà trường.

2.1.1. Tổ chức các buổi thảo luận nhằm bồi dưỡng nhận thức về giáo dục phẩm chất trách nhiệm theo tiếp cận cùng tham gia

Lãnh đạo nhà trường cùng với các tổ trưởng các khối lớp bàn bạc với các thành viên trong tổ và tham vấn các giáo viên cốt cán, các giáo viên khác của trường để xây dựng các chủ đề về giáo dục phẩm chất trách nhiệm, về tiếp cận cùng tham gia và kỹ năng làm việc nhóm, kỹ năng hợp tác và chia sẻ.

Mục tiêu, nội dung, phương pháp, hình thức và kiểm tra, đánh giá kết quả giáo dục phẩm chất trách nhiệm.

Tiếp cận cùng tham gia trong quản lý và trong giáo dục phẩm chất trách nhiệm ở trường tiểu học.

Mối quan hệ giữa các kỹ năng làm việc hợp tác, tiếp cận cùng tham gia và giáo dục phẩm chất trách nhiệm ở trường tiểu học theo tiếp cận cùng tham gia v.v...

Nhà trường chủ động mời các chuyên gia về nói chuyện, hướng dẫn các thành viên qui trình, các kỹ thuật và biện pháp tiến hành thảo luận ở trình độ cao, trong đó, cụ thể hóa cách làm báo cáo, trình bày báo cáo, thảo luận, thu hoạch, viết sáng kiến kinh nghiệm v.v...

Cần xây dựng các bước để giáo viên, người tham gia thảo luận biết cách thực hiện hoạt động. Để tổ chức một buổi thảo luận cần thực hiện các bước sau:

Bước 1: Tổ trưởng các tổ chuyên môn tổ chức họp tổ để bàn bạc và đưa ra chủ đề cần tổ chức thảo luận.

Bước 2: Phân công nhiệm vụ cụ thể cho từng người, trong đó người viết báo cáo chủ đề có thể là nhóm hoặc cá nhân. Có biện pháp khuyến khích các thành viên trong tổ hợp tác nghiên cứu, chuẩn bị chủ đề được phân công.

Bước 3: Chọn thời gian, địa điểm cụ thể để tổ chức thảo luận theo chủ đề đã lựa chọn và dự kiến khách mời.

Bước 4: Tiến hành thảo luận, góp ý với tác giả để mở rộng chủ đề.

Đối với người chuẩn bị và phối hợp thực hiện chủ đề cần thực hiện các bước sau để buổi thảo luận diễn ra có kết quả tốt nhất.

Bước 1: Tìm hiểu kỹ về chủ đề, đọc kỹ các tài liệu về chủ đề đó.

Bước 2: Lập dàn ý cho chủ đề, từ đó hoàn thiện chủ đề.

Bước 3: Trình bày chủ đề dưới sự hỗ trợ của công nghệ thông tin.

Muốn biện pháp này phát huy có hiệu quả thì người lãnh đạo cần đảm bảo tính liên tục của hoạt động.

2.1.2. Đề cao vai trò tự học, tự nghiên cứu của các thành viên trong nhà trường nhằm nâng cao nhận thức về giáo dục phẩm chất trách nhiệm ở trường tiểu học theo tiếp cận cùng tham gia.

Tự học, tự nghiên cứu là vô cùng cần thiết đối

với tất cả mọi lĩnh vực. Kiến thức lí luận và kỹ năng về giáo dục phẩm chất trách nhiệm ở trường tiểu học theo tiếp cận cùng tham gia chỉ có thể trở thành kiến thức và kỹ năng của mọi người khi chính họ tự tìm tòi và trải nghiệm khi tham gia các hoạt động.

Tổ trưởng các khối là người truyền cảm hứng và tạo điều kiện thuận lợi nhất về thời gian, các phương tiện hỗ trợ... cho thành viên và những người tham gia khi chuẩn bị cho các chủ đề thảo luận.

Tất cả các thành viên trong tổ luôn tích cực và có nhu cầu tự nghiên cứu để nâng cao nhận thức về giáo dục phẩm chất trách nhiệm ở trường tiểu học, tiếp cận cùng tham gia trong giáo dục và quản lý nhà trường.

Hiệu trưởng nhà trường cần huy động mọi nguồn lực để dành kinh phí cho việc mời các chuyên gia và tổ chức thực hiện.

2.2. Phân định quyền và trách nhiệm giữa các tổ chức và lực lượng giáo dục trong giáo dục phẩm chất trách nhiệm ở trường tiểu học theo tiếp cận cùng tham gia.

Mục tiêu của biện pháp này là tạo dựng nền tảng hành chính-tổ chức và thực thi nó chính thức để thiết lập và khai thác mối quan hệ hợp tác và môi trường hợp tác hiệu quả giữa nhà trường và gia đình, các lực lượng xã hội khác tại địa phương nhằm tạo những cơ hội thuận lợi nhất cho họ tham gia vào các hoạt động giáo dục phẩm chất trách nhiệm một cách hiệu quả cũng như để nhà trường có cơ hội tham gia vào các hoạt động xã hội của địa phương.

2.2.1. Thiết lập quan hệ hợp tác và cơ chế trách nhiệm

Lãnh đạo nhà trường và tập thể giáo viên nòng cốt, giáo viên chủ nhiệm của trường thảo luận với các đại diện gia đình và cộng đồng về những vấn đề hành chính-tổ chức trong làm việc hợp tác nhằm thống nhất về phương pháp, nội dung cũng như các hình thức giáo dục phẩm chất trách nhiệm.

Kết quả thảo luận được nhất trí thể hiện bằng văn bản hành chính như Cam kết trách nhiệm, Biên bản hợp tác cùng tham gia giáo dục, Kế hoạch giáo dục phẩm chất trách nhiệm theo hướng tham gia giữa trường tiểu học và gia đình, giữa nhà trường và cộng đồng... trong đó thể hiện quyết tâm, mục tiêu, nguyên tắc, nội dung, biện pháp, hình thức tổ chức giáo dục, đóng góp, nhiệm vụ, cách làm, nguồn lực tham gia, nhân sự của mỗi

bên, tổ chức các tổ, nhóm ... trên cơ sở phối hợp hành động giữa những người tham gia của mỗi bên. Tất cả những việc này đều phải công khai, minh bạch, có sự thỏa thuận và tự nguyện của các bên, được truyền thông rộng rãi tại nhà trường, tại cộng đồng.

Muốn hợp tác được với nhau trên thực tế chứ không phải trên giấy tờ thì phải có cơ chế hợp lý và cơ chế đó phải được vận hành thực sự giữa nhà trường và cộng đồng. Tốt nhất cơ chế hợp tác này được đặt vào vị trí một trong những nhiệm vụ chiến lược phát triển nhà trường.

2.2.2. Duy trì và củng cố quan hệ hợp tác đã thiết lập

Nhà trường sau khi thiết lập thì duy trì mối liên hệ chặt chẽ, thường xuyên giữa nhà trường và cộng đồng, gia đình. Thông qua giáo viên, nhất là giáo viên chủ nhiệm, nhà trường liên lạc với gia đình qua gặp gỡ trực tiếp, gọi điện thoại, số liên lạc truyền thống hoặc điện tử, các buổi họp cha mẹ học sinh để thông báo kịp thời cho gia đình những vấn đề liên quan đến học sinh, đến các nội dung giáo dục cần sự phối hợp của gia đình.

Chỉ đạo và hướng dẫn hai bên áp dụng những hình thức hợp tác sao cho thống nhất, nhịp nhàng và hợp lý.

2.2.3. Giám sát, theo dõi, tập hợp và xử lý thông tin để điều chỉnh, cải thiện quan hệ hợp tác giữa các bên

Tổ chức nhiều hoạt động và hình thức giao lưu hỗ trợ giúp nhà trường duy trì và củng cố quan hệ hợp tác với cộng đồng. Đó là những lễ hội, liên hoan văn nghệ, thể thao, các chuyên đi du lịch, tham quan, làm từ thiện v.v... được tổ chức chung và chia sẻ các nguồn lực.

Có sự ủng hộ của chính quyền địa phương bằng nhiều cách khác nhau như chỉ thị, hướng dẫn, khuyến khích, truyền thông đại chúng v.v...

Cán bộ quản lý, giáo viên của nhà trường và các đại diện cộng đồng phải có hiểu biết pháp chế, có kỹ năng giáo dục phẩm chất trách nhiệm theo hướng hợp tác và tham gia, có năng lực truyền thông và vận động xã hội hóa giáo dục, các kỹ năng thu thập thông tin và nghiên cứu giáo dục cơ bản dựa trên dữ liệu và tình hình thực tế.

Có sự đồng thuận giữa nhà trường và các cơ quan, tổ chức, xí nghiệp, các hội nghề nghiệp và đoàn thể xã hội trên địa bàn và gia đình học sinh. Mặt khác, cũng cần sự phối hợp của các ban

ngành chức năng để áp dụng thống nhất tiếp cận cùng tham gia trong trường và ngoài trường, tất cả nhằm nâng cao chất lượng giáo dục phẩm chất trách nhiệm.

2.3. Tổ chức bồi dưỡng năng lực giáo dục phẩm chất trách nhiệm cho học sinh theo tiếp cận cùng tham gia cho giáo viên, nhân viên trong nhà trường tiểu học

Trong các hoạt động nói chung và hoạt động giáo dục phẩm chất trách nhiệm cho học sinh theo tiếp cận cùng tham gia nói riêng, đội ngũ giáo viên trong trường tiểu học có mức độ ảnh hưởng nhiều nhất đến chất lượng của các hoạt động. Chính vì vậy biện pháp này đề xuất nhằm nâng cao năng lực cho đội ngũ giáo viên, nhân viên để họ có kiến thức, kỹ năng và thái độ thực hiện nhiệm vụ giáo dục phẩm chất trách nhiệm một cách hiệu quả và thành công.

2.3.1. Mời chuyên gia về giáo dục phẩm chất trách nhiệm, kỹ năng học tập, kỹ năng làm việc hợp tác, kỹ năng quản lý theo tiếp cận cùng tham gia để trực tiếp bồi dưỡng cho đội ngũ giáo viên, nhân viên, học sinh và các lực lượng cộng đồng.

Đội ngũ chuyên gia là những người được đào tạo chuyên sâu, có kinh nghiệm trong lĩnh vực của họ. Việc mời các chuyên gia trực tiếp bồi dưỡng cho đội ngũ giáo viên sẽ giúp giáo viên, cán bộ, nhân viên hiểu sâu hơn về giáo dục phẩm chất trách nhiệm, về tiếp cận cùng tham gia và kỹ năng làm việc hợp tác, kỹ năng học tập cơ bản, kỹ năng quản lý cơ bản và giáo dục phẩm chất trách nhiệm theo tiếp cận cùng tham gia qua đó giúp nâng cao nhận thức và kỹ năng làm việc hợp tác một cách bài bản và hiệu quả.

2.3.2. Tổ chức giao lưu học tập, trao đổi kinh nghiệm giữa các tổ chuyên môn trong trường thường xuyên, mọi lúc, mọi nơi có thể.

Tổ chức giao lưu giữa các tổ chuyên môn thông qua việc học tập các chuyên đề, hay thông qua các hoạt động bồi dưỡng về giáo dục phẩm chất trách nhiệm, tiếp cận cùng tham gia và giáo dục phẩm chất trách nhiệm theo tiếp cận cùng tham gia tiếp cận cùng tham gia do nhà trường, phòng hay sở giáo dục hay các dự án tổ chức.

Tổ chức giao lưu, học tập kinh nghiệm không những giúp nâng cao trình độ mà còn góp phần tăng tình đoàn kết giữa các thành viên trong tổ với nhau nói riêng mà còn tăng tình đoàn kết giữa các

giáo viên với nhau trong trường nói chung.

2.3.3. Xây dựng kế hoạch giao lưu học tập, trao đổi kinh nghiệm giữa các tổ chuyên môn trong trường với các tổ chuyên môn ngoài trường định kì, theo kế hoạch năm học

Giao lưu học tập, trao đổi kinh nghiệm giữa các tổ chuyên môn của các trường với nhau là một hoạt động hết sức bổ ích và có ý nghĩa quan trọng. Để cuộc giao lưu này diễn ra có kết quả thì người tổ chức buổi giao lưu này cần thực hiện các bước sau:

Bước 1: Xác định nội dung chuyên môn cần giao lưu, học hỏi kinh nghiệm

Bước 2: Xác định thời gian, địa điểm, hình thức, quy mô, đối tượng tham gia giao lưu và lập dự trù kinh phí phù hợp với điều kiện nhà trường.

Bước 3: Gửi kế hoạch giao lưu chuyên môn tới đơn vị bạn, đó là tổ chuyên môn khác trong trường hoặc ngoài trường.

2.3.4. Kiểm tra, giám sát và đánh giá quá trình tự nghiên cứu và hiệu quả các buổi thảo luận trong tổ

Kiểm tra đánh giá là một khâu quản lý vô cùng quan trọng, cần thiết và không thể thiếu trong mọi

lĩnh vực. Bởi hoạt động nào muốn biết nó có đạt được hiệu quả như mong muốn hay không thì đều cần phải kiểm tra và đánh giá. Nhà quản lý đều đặn kiểm tra và đánh giá quá trình tự nghiên cứu tự học tập của giáo viên.

Hiệu trưởng trường tiểu học cần thực hiện việc khảo sát nhu cầu bồi dưỡng của đội ngũ giáo viên, nhân viên trong nhà trường.

Đầu mỗi năm học, Hiệu trưởng tiến hành xây dựng kế hoạch mời các chuyên gia và dự trù kinh phí để thực hiện hoạt động bồi dưỡng.

Hiệu trưởng xây dựng kế hoạch cụ thể về việc liên kết với các trường trong địa bàn để trao đổi, học hỏi kinh nghiệm về giáo dục phẩm chất trách nhiệm theo tiếp cận cùng tham gia

Các tổ trưởng tổ chuyên môn cần tạo điều kiện hỗ trợ cho giáo viên trong tổ có thời gian để được tham gia các khoá bồi dưỡng.

III. KẾT LUẬN

Các biện pháp quản lý giáo dục phẩm chất trách nhiệm cho học sinh trường tiểu học theo tiếp cận cùng tham gia có mối quan hệ mật thiết với nhau. Do đó để nâng cao chất lượng quản lý hoạt động này cần tiến hành đồng bộ các biện pháp.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), Chương trình giáo dục phổ thông tổng thể, Ban hành kèm thông tư số 32/2018/TT – BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018

Phạm Minh Hạc (Chủ biên) (2013), Từ điển Bách khoa Tâm lý học – Giáo dục học. NXB Giáo dục Việt Nam

Diane Tillman (2010), Những giá trị sống dành cho trẻ từ 8 đến 14 tuổi, NXB Trẻ, TP. Hồ Chí Minh

Xukhomlinxki (1984), Giáo dục con người chân chính như thế nào, NXB Giáo dục